

Griffie

Commissie Ruimte en Milieu

Datum commissievergadering	:	-
Document nummer	:	2379368
Behandelend ambtenaar	:	G.C.J. Beentjes
Directie/bureau	:	Ruimtelijke Ontwikkeling & Handhaving/ Bureau Ontwikkeling en Regie
Nummer commissiestuk	:	RM-1679
Datum	:	14 december 2010
Bijlagen	:	-

Onderwerp:

Nadere informatie over regels ter beperking van lichtemissie op het AFC-NP

Voorstel van GS aan PS:

☒ Ter kennisneming

☒ uitvoerende rol

Europa paragraaf

Nee

Opmerkingen van het Presidium/Griffie:

Griffier van Provinciale Staten,
namens deze,

mr. drs. E.J.A.M. de Groot

Notitie ten behoeve van: Commissie Ruimte en Milieu

Beperking lichtemissie bij glastuinbouwbedrijven op het AFC-NP

1. Inleiding

Bij de bespreking van het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) voor het AFC-WB (naam werd later gewijzigd in AFC-Nieuw Prinsenland), op 9 juli jl in PS, is discussie geweest over de regels in het PIP voor de beperking van lichtemissie bij het gebruik van assimilatiebelichting in de glastuinbouwbedrijven. Vooral leefden er vragen over de mogelijkheden om gebruik te maken van het (tijdelijk) open zetten van het bovenafschermingsdoek het zgn. kieren. Wij hebben toegezegd de Commissie Ruimte en Milieu een uitgebreide technische toelichting te verstrekken. In deze notitie zal de historie van de belichtingsregels worden beschreven, wat de meest recente belichtingsregels inhouden en welke aanscherpingen daarop voor het AFC gaan gelden. Tenslotte zal worden ingegaan op de handhaving van deze belichtingsregels.

2. Historie belichtingsregelgeving

Glastuinbouwbedrijven maken gebruik van assimilatiebelichting om hun gewassen beter te laten groeien. De belichting kan zowel toegepast worden om het natuurlijke lichtniveau in de wintermaanden te verhogen (overdag) als om de daglengte in die periode te verlengen. Om de daglengte te vergroten wordt gedurende delen van de avond en nacht belicht. Door gebruik van lampen met hoge belichtingsniveaus ontstaat overlast wanneer geen maatregelen worden genomen om de lichtemissie te beperken. Op 1 april 2002 is een AMvB Glastuinbouw van kracht geworden waarin regels zijn opgenomen over het afschermen van de zijgevels van kassen en het instellen van een donkerteperiode van 20.00 tot 24.00 uur als er geen schermdoek voor de bovenzijde van de kas wordt gebruikt. De tijd na de donkerteperiode tot zonsopgang wordt na-nacht genoemd. Voor deze periode was er in de AMvB van 2002 nog niets geregeld.

Door de grote toename van assimilatiebelichting in de na-nacht bleken de maatregelen uit de AMvB 2002 al snel onvoldoende om de toenemende overlast door lichtemissie terug te dringen.

De glastuinbouwsector heeft dit probleem onderkend en is in overleg getreden met milieuorganisaties en Rijks- en gemeentelijke overheden. De brancheorganisatie LTO-Nederland heeft op 5 oktober 2004 een convenant afgesloten met Stichting Natuur en Milieu (SNM). Daarin is afgesproken dat in 2008 alle bedrijven hun lichtemissie met 95% reduceren door de boven- en zijkanten van de kas af te schermen, tenzij uit onderzoek blijkt dat dit technisch en economisch onhaalbaar is. De verwachting was in 2004 dat door voortdurende technische verbeteringen aan schermdoek tussen 2004 en 2008 de uitstoot van licht minder kon worden zonder nadelige gevolgen voor het gewas door het te sterk oplopen van de vochtigheid en temperatuur in de kas. Vooral tijdens de zgn na-nacht wilden bedrijven hun bovenschermdoek toch nog vaak openen om warmte en vocht kwijt te raken. Op 2 november 2006 hebben LTO Glaskracht Nederland en SNM aanvullende afspraken gemaakt over de invulling van het Plan van Aanpak lichtemissie. De kern van de nieuwe afspraken, ingegaan per 01-01-2008, was een verlenging van de donkerteperiode van 4 naar 6 uur, en de eis dat in 2014 alle bedrijven een bovenscherm gebruiken dat lichtuitstoot tot 98% kan reduceren. Daarnaast werd een protocol voor afscherming in de na-nacht opgenomen. In een aantal stappen is er dus vanaf 2002 sprake van een steeds hoger afschermingspercentage, het verlengen van de donkerteperiode en het streven om ook in de na-nacht het schermdoek te benutten.

3. Nieuw Besluit Glastuinbouw en aanscherping regels voor het AFC

Na 2006 is gewerkt aan het opnemen van de belichtingsregels in een nieuw Besluit Glastuinbouw (AMvB). Daarbij zijn met name de regels over de na-nacht verder geconcretiseerd. De output van dit proces is opgenomen in het op basis van de Wet Milieubeheer in oktober 2009 gewijzigd vastgestelde 'Besluit Glastuinbouw'.

Het Besluit glastuinbouw bevat regels waaraan alle glastuinbouwbedrijven nu reeds moeten voldoen en regels waar men met ingang van 1 januari 2014 aan moet voldoen.

De nu al geldende regels zijn:

1. Vanaf het tijdstip van zonsondergang tot het tijdstip van zonsopgang is de gevel van een permanente opstand van glas of kunststof (kas) waarin assimilatiebelichting wordt toegepast op een zodanige wijze afgeschermd dat de lichtuitstraling op een afstand van ten hoogste 10 meter van die gevel met ten minste 95% wordt gereduceerd en de gebruikte lampen buiten de inrichting niet zichtbaar zijn.
(NB. In de praktijk komt dit er op neer dat een volkomen dicht zijdscherm wordt geïnstalleerd omdat dit teelttechnisch ook geen probleem is)
2. Gedurende de nanacht is toepassing van belichting niet toegestaan, tenzij de bovenzijde op een zodanige wijze is afgeschermd dat de kierbreedte ten hoogste 25% van de oppervlakte van de lichtschermen bedraagt.

(NB Kierbreedte is in dit geval het niet met schermdoek afgesloten deel van de kas. Het bovenschermdoek mag op dit moment een lichtreductiepercentage hebben van 85 of 95 %)

Per 1 januari 2014 is er een aanscherping voor het reductiepercentage van het bovenschermdoek. De volgende regel zal dan gelden:

3. Gedurende de donkerteperiode is toepassing van belichting niet toegestaan, tenzij de bovenzijde op een zodanige wijze is afgeschermd dat de lichtuitstraling met ten minste 98% wordt gereduceerd

Dit betekent in combinatie met de bepalingen over de lengte van donkerteperioden en na-nacht in het Besluit Glastuinbouw, dat dan gedurende de maanden mei, juni, juli en augustus bij een belichte teelt 24 uur per dag de gevels voor 100% afgeschermd zijn en de bovenzijde van de kas is uitgerust met schermdoek van 98% lichtreductie. In de overige acht maanden hebben de tuinders die belichten de mogelijkheid om in de nanacht (afhankelijk van de maand vanaf 00.00 of 02.00 uur tot zonsopgang) de bovenafscherming terug te brengen tot 75% van de oppervlakte van de lichtschermen en blijven de gevels 24 uur per dag volledig afgeschermd.

Aanscherpingen voor het AFC

Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de regel voor het reductiepercentage voor het bovenschermdoek in 2014 is bij de ontwikkeling van het AFCNP afgesproken dat, deze regel (3) uit het Besluit Glastuinbouw per direct van kracht wordt.

Om de lichtuitstoot in de na-nacht nog verder terug te brengen ter bescherming van mensen en dieren tegen mogelijke negatieve effecten van lichthinder, is afgesproken dat de wettelijke mogelijkheid voor 25 % kieren in de nanacht uit het Besluit Glastuinbouw op het AFC Nieuw Prinsenland met een factor 5 wordt verkleind. Hierbij is er gekozen voor een gebiedsgewijze uitwerking. Dit betekent dat in de na-nacht slechts met maximaal 5% van het totale kasoppervlak in het gebied mag worden gekierd.

Deze aangescherpte regels mbt het kieren zijn in de planregels van het PIP opgenomen. Daarnaast worden deze vastgelegd in de verkoopvoorwaarden van de glastuinbouwkavels. Daarbij zal een kettingbeding worden gehanteerd zodat deze ook op latere eigenaren overgaan.

Kieren in de nanacht

Op enig moment is ook tijdens de behandeling in Provinciale Staten gesproken over “kierrechten” en ontstond de indruk dat de provincie een rol zou gaan spelen bij het verhandelen van deze zgn. kierrechten. Hiervan zal echter geen sprake zijn. In de verkoopwaarden die de Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij hanteert, is wel aangegeven hoe een glastuinder in aanmerking kan komen voor extra kierruimte. Kort gezegd komt dit op het volgende neer.

Wanneer glastuinder A gaat belichten en er behoefte aan heeft om in de nanacht meer dan 5% te mogen kieren zal hij zelf met een (niet belichtende) collegatuinder B in het glastuinbouwgebied AFC afspraken moeten maken om diens kierruimte te kunnen benutten. Een verklaring hierover, tussen tuinder B en tuinder A, zal door tuinder A aan de verkoper (TOM) of diens rechtsopvolger moeten worden overlegd, waarna de extra kierruimte door de TOM in een overeenkomst voor tuinder A zal worden vastgelegd. Uiteraard dient er een balans te zijn wat betreft belicht en niet belicht oppervlakte tussen tuinder A en tuinder B omdat in totaliteit in het plangebied AFC-NP nooit meer dan 5% van het kasoppervlak mag worden gekierd in de nanacht. Tuinder A mag bovendien nooit meer dan 25% kieren (Besluit Glastuinbouw)

Verdergaande maatregelen

Het geheel schrappen van de mogelijkheid tot kieren is op dit moment om redenen van klimaat en gewas nog niet mogelijk. Binnen de glastuinbouwsector wordt echter voortdurend gewerkt aan verbeteringen op het gebied van afschermdoeken en klimaatbeheersing. Daardoor zijn er over enige tijd wellicht wel mogelijkheden om zonder kieren in de nanacht toch verantwoord te kunnen telen. De glastuinbouwsectororganisaties blijven daarom ook, zoals uit het historisch overzicht al duidelijk werd, op landelijk niveau in overleg met natuur- en milieuorganisaties om de overlast van belichting verder terug te dringen. Het thema belichting zal ook doorlopend aandachtspunt zijn binnen de bedrijvenvereniging van het AFC Nieuw Prinsenland. Betrokken overheden en bedrijfsleven zullen ook daar de technische ontwikkelingen en mogelijkheden voortdurend volgen.

Wanneer op landelijk niveau verbeteringen in de techniek gaan leiden tot wijzigingen van het Besluit Glastuinbouw zullen deze ook van toepassing worden zijn binnen het AFC. In overleg tussen gemeente, provincie en bedrijfsleven kan er voor gekozen worden om reeds vooruitlopend op een aangekondigde wijziging van het Besluit Glastuinbouw deze maatregelen al in te voeren voor de dan nog nieuw te vestigen bedrijven op het AFC.

4. Handhaving

De bepalingen over maximaal 5 % kieren zijn zoals al gemeld opgenomen in het door u op 9 juli 2010 vastgestelde inpassingsplan voor het AFC. De uitvoering van en toezicht op de naleving van de regels uit dit bestemmingsplan zijn een gemeentelijke taak. Aanvullend is ook in de verkoopvoorwaarden vastgelegd dat elke tuinder zich in principe verplicht om in de na-nacht maximaal 5% van het bovenschermoppervlak te kieren, met een fors boetebeding dat gecedeerd kan worden naar de gemeente en een kettingbeding voor eventuele nieuwe eigenaren. Ook is aangegeven hoe een tuinder er voor kan zorgen dat hij meer kierruimte kan gebruiken. In dergelijke gevallen wordt dit duidelijk schriftelijk vastgelegd.

De belichtingsregels voor het AFC-NP zijn gekoppeld aan het Besluit Glastuinbouw, hoewel op onderdelen vooruit wordt gelopen op de in het Besluit aangekondigde toekomstige invoering. Voor de handhaving van de vervroegd ingevoerde belichtingsregels voor het AFC-NP kan gebruik worden gemaakt van dezelfde handhavingssystematiek en daarbij behorende bevoegdheden voor gemeentelijke overheden, die ook worden toegepast voor de nu al geldende regels. Overal in Nederland (overal buiten het AFC-NP, dus ook voor glastuinbouw elders binnen de gemeente Steenbergen) gelden nu immers ook al regels uit het Besluit Glastuinbouw (waaronder de bepaling dat 25% gekierd mag worden in de nacht). Handhaving van belichtingsregels is niet eenvoudig zoals ook bleek tijdens een kennisuitwisselingsbijeenkomst bij de gemeente Steenbergen met o.a. de regionale milieudienst Rijnmond. Daar hebben alle gemeenten in Nederland met glastuinbouw echter mee te maken.

Wanneer gemeenten over onvoldoende expertise of capaciteit beschikken om aan de handhaving op passende wijze invulling te geven bestaat de mogelijkheid gebruik te maken van regionale milieudiensten.

's-Hertogenbosch, 14 december 2010,

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant